

Finansdepartementet
Skatte- och tullavdelningen
103 33 Stockholm

E-post: fi.remissvar@regeringskansliet.se,
stina.pettersson@regeringskansliet.se

2022-01-17

Remissvar avseende promemorian **Tillfälligt slopad karenstid för stöd vid korttidsarbete (Fi 2021/04054)**

Tillväxtanalys ska analysera, utvärdera och redovisa effekter av statens insatser för hållbar nationell och regional tillväxt och näringslivsutveckling. Myndigheten ska ta fram beslutsunderlag och rekommendationer för utveckling, omprövning och effektivisering av statliga åtgärder samt, om det är relevant, peka på viktigare målkonflikter. Remissvaret är skrivet utifrån dessa utgångspunkter.

Tillväxtanalys avstyrker förslaget. Skälen kan sammanfattas som följer:

1. Den föreslagna åtgärden riskerar att bromsa en redan försenad och nödvändig strukturomvandling i svensk ekonomi.
2. Tillgänglig forskning talar för att åtgärden i dagens ekonomiska läge kommer medföra negativa sysselsättningseffekter.

Mer detaljerad motivering

Utformningen av det svenska permanenta systemet för stöd vid korttidsarbete bygger på utredningen Ett mer konkurrenskraftigt system för stöd vid korttidsarbete (SOU 2018:66). I Tillväxtanalys remissvar på denna utredning avstyrktes införandet av ett permanent system för korttidsarbete med motiveringen att det riskerar att skapa inlåsnings effekter som bromsar strukturomvandlingen och därmed skadar den långsiktiga tillväxten i ekonomin.¹

En av de faktorer i systemet som dock minskar de skadliga effekterna på strukturomvandlingen är just karenstiden på 24 månader. Att slopa karenstiden fram till

¹ <https://www.tillvaxtanalys.se/publikationer/remissvar/remissvar/2018-09-13-remissvar-ett-mer-konkurrenskraftigt-system-for-stod-vid-korttidsarbete.html>, 2022-01-12.

slutet på 2023 för företag som beviljats stöd under perioden mars 2020–september 2021 – i enlighet med det aktuella förslaget – förstärker således Tillväxtanalys ursprungliga kritik kring stödets negativa effekter på strukturomvandlingen.

Under pandemin har reglerna för korttidsarbete flera gånger gjorts mer generösa (t.ex. ökad subventionsgrad och förlängda stödperioder) vilket har ökat användandet av stödet. Under pandemins inledande dramatiska skeende, när BNP föll på bred front och osäkerheten om framtiden var närmast monumental, kan dessa åtgärder ha förhindrat många uppsägningar, men riskerar samtidigt ha bromsat strukturomvandlingen. Detta pris kan ha varit värt att betala för att undvika risken för massarbetslöshet. I dagens läge har däremot ekonomin tydligt återhämtat sig och Konjunkturinstitutet senaste prognos pekar mot mer normal eller påbörjad högkonjunktur under 2022 i kombination med att företagens rapporterade brist på arbetskraft är uppe i samma nivåer som 2019 (Konjunkturinstitutet, 2021²). I dagens läge finns därmed ingen hotande massarbetslöshet eller svag efterfrågan på arbetskraft som motiverar ytterligare åtgärder som ökar användandet av korttidsarbete till priset av ytterligare försenad strukturomvandling.

Flera studier för USA indikerar dessutom att behovet av strukturomvandling för närvarande kan vara extra stort eftersom pandemin förefaller ha medfört långsiktiga och påtagliga förändringar i hushållens konsumtionsmönster; se Tillväxtanalys (2021)³. Som exempel estimerar Barrero m.fl. (2020)⁴ för USA – där korttidsarbete knappt förekommit under pandemin utan stora belopp i stället satsats på en mer generös A-kassa – att 32–42 procent av alla uppsägningar under pandemins inledning är jobb som aldrig kommer tillbaka. Det höga användandet av korttidsarbete i Sverige är sannolikt en förklaring till varför Sverige haft färre uppsägningar än i USA, men riskerar samtidigt att ha försenat den typ av omfattande strukturomvandling som redan tycks ha inletts i USA. Utifrån detta förefaller det även extra riskfyllt att i nuläget – under mer normal konjunktur – införa åtgärder som ytterligare riskerar försena ett potentiellt stort underliggande behov av svensk strukturomvandling.

Tillväxtanalys delar vidare inte konsekvensanalysens bedömning att förslaget i nuläget medför positiva nettoeffekter på sysselsättningen. Enligt promemorian bedöms den slojade karenstiden öka antalet personer som befinner sig i korttidsarbete. Tillgänglig empirisk internationell forskning från finanskrisen pekar relativt tydligt mot att ett ökat användande av korttidsarbete under perioder av ekonomisk återhämtning – som nu är fallet i Sverige – medför negativa nettoeffekter på sysselsättningen; se forskningsöversikten i Tillväxtanalys (2021).

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören. Föredragande har varit analytiker Magnus Gustavsson. I ärendets handläggning har också avdelningschef Peter Frykblom medverkat.

Sverker Härd
Generaldirektör

² Konjunkturinstitutet (2021), "Konjunkturläget December 2021".

³ Tillväxtanalys (2021), "Effekter av stöd vid korttidsarbete – lärdomar från finanskrisen", PM 2021:09.

⁴ Barrero, J, Bloom N & Davis S (2020), "COVID-19 Is Also a Reallocation Shock", NBER Working Paper 27137.

Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser

Postadress: Studentplan 3, 831 40 Östersund
Besöksadress Östersund: Studentplan 3, Östersund
Besöksadress Stockholm: Torsgatan 11, plan 4, Stockholm

Telefon: 010-447 44 00
E-post: info@tillvaxtanalys.se
Webb: www.tillvaxtanalys.se
Organisationsnummer: 202100-6164